

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/56/2021
Identifikačné číslo spisu: 3020200069
Dátum vydania rozhodnutia: 28. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:3020200069.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: LEVINO s.r.o., so sídlom v Bratislave, Prešovská č. 59, IČO: 46 831 118, právne zast.: JUDr. Radovanom Stretavským, advokátom a konateľom PROLEGAL, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dunajská č. 15/A, IČO: 36 863 149, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom v Košiciach, Masarykova č. 10, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 11. decembra 2019, č.: PO/BEZ/2019/5152, O-448/2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 02. júna 2021, č.k. 11S/36/2020-97, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 02. júna 2021, č.k. 11S/36/2020-97 m e n í t a k , ž e rozhodnutie žalovaného z 11. decembra 2019, č.: PO/BEZ/2019/5152, O-448/2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Žalobca m á n á r o k n a náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde voči žalovanému v rozsahu 100 %.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 02. júna 2021, č.k. 11S/36/2020-97 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 11. decembra 2019, č.: PO/BEZ/2019/5152, O-448/2019, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „Správny poriadok“) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Inšpektorátu práce Trenčín z 19. septembra 2019, č.k.: 157/2019/1.2/G, IPTN/KHIP/ROZ/2019/934.

2. Predmetným rozhodnutím Inšpektorát práce Trenčín uložil žalobcovi podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej

práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z.z.“) pokutu vo výške 2.000 eur za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) a konkrétne spočívajúce v tom, že žalobca porušil zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 14. februára 2019 v čase o 17:05 hod. na pracovisku „F. C., G. A., M. L.. Š. X/X, XXX XX Q. M. Q.“, využíval závislú prácu fyzickej osoby - R. D., narodenej XX. L. XXXX, ktorá vykonávala závislú prácu - predavačka, pričom s ňou nemal založený pracovno-právny vzťah podľa osobitného predpisu - zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej len „zákon č. 311/2001 Z.z.“).

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 2 ods. 1 písm. a/ bod 4, § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z., § 2 ods. 2 písm. a/, § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z.z., § 1 ods. 2,3, § 17 ods. 2, § 42 ods. 1, § 43 ods. 1, § 226 ods. 2, § 228a ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z., § 39 ods. 1 Správneho poriadku, ako aj príslušných ustanovení SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

4. Krajský súd po preskúmaní veci mal preukázané, že v čase kontroly sa na pracovisku žalobcu, za pultom predajne vína, nachádzala aj pani p. D.B.. Jej prítomnosť sa odvíjala od dohody medzi ňou a pánom I. A. z dôvodu zaúčania sa na prácu pre žalobcu, avšak bez toho, aby sa dohodli na výške mzdy. Zaúčanie spočívalo v oboznámení sa s činnosťami súvisiacimi s predajom vína podľa pokynov zamestnankyne p. F.. Z uvedených skutočností bolo preto zrejmé, že zo strany p. D. išlo o výkon závislej činnosti v prospech žalobcu v súlade s predmetom jeho podnikania. Dojednaná činnosť vykazovala všetky znaky závislej práce, keď p. D.Á. postupovala podľa pokynov zamestnávateľa, respektíve osoby poverenej vedením pracoviska čo do obsahu pracovnej náplne a času prítomnosti na pracovisku. Súčasne podľa opisu obsahu zaúčania bola prijatá na pracovnú pozíciu, ktorú už vykonávala p. F. v pozícii predavačky vína. Čiže sa jednalo o činnosť osobne vykonávanú v mene a na účet žalobcu ako zamestnávateľa. Uvedený fakt, že sa jednalo o závislú činnosť, ktorú možno vykonávať len v pracovnoprávnom vzťahu, potvrdzovala aj dodatočne uzatvorená dohoda o pracovnej činnosti z 19. februára 2019 na pracovnú pozíciu predavačky vína. S poukazom na tieto okolnosti tiež neobstála obrana žalobcu, že p. D. si po príchode z WC prišla za pult len umyť ruky, nakoľko je všeobecne známe, že každé sociálne zariadenie v podobných predajných priestoroch disponuje aj priestorom na hygienu rúk.

5. Uzavrel, že správne orgány zistili skutkový stav veci v rozsahu postačujúcom na spravodlivé rozhodnutie vo veci, ktorý po právnej stránke správne posúdili ako výkon závislej činnosti. S prihliadnutím na fakt, že medzi žalobcom a p. D. nebola prijatá dohoda o všetkých podstatných náležitostiach pracovnej zmluvy, možno súhlasiť s názorom žalovaného, že v súdnej veci sa jednalo o výkon závislej práce bez založenia pracovnoprávneho vzťahu. V prípade, ak by účastníci plánovali dojednať jednu z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, prioritne vzhľadom na povahu dojednaných prác dohodu o pracovnej činnosti, boli by takéto dohody neplatné pre nezachovanie písomnej formy, čo by viedlo rovnako k nelegálnemu zamestnávaniu. Za nedôvodnú považoval krajský súd aj námietku týkajúcu sa nezohľadnenia čestného vyhlásenia p. D., keďže jej čestné vyhlásenie správne orgány nemohli brať v úvahu, nakoľko podľa § 39 ods. 1 Správneho poriadku sa môže prihliadať len na čestné vyhlásenie účastníka konania, ktorým p. D. nebola. Právny záver správnych orgánov o spáchaní správneho deliktu (porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania) žalobcom malo aj podľa názoru súdu oporu v náležite vykonanom dokazovaní. Zo zabezpečených dôkazov bolo zrejmé, že žalobca využíval závislú prácu fyzickej osoby bez uzatvorenia pracovnoprávneho vzťahu. Žalobca tým naplnil znaky skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 19 ods. 2 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z.z., čo bolo právnym dôvodom na uloženie zákonnej a primeranej sankcie vo výške 2.000 eur za nelegálne zamestnávanie jednej fyzickej osoby, pričom pokuta bola uložená na dolnej hranici zákonného rozpätia a bola správnymi orgánmi náležite odôvodnená v súlade s menovaným zákonom.

6. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd dospel k záveru, že správna žaloba nie je dôvodná, a preto ju podľa § 190 SSP zamietol.

7. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

II.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Konkrétne uvádzal, že p. D. v čase vykonania inšpekcie absolvovala pracovný pohovor, po ktorého skončení si prišla obhliadnuť svoje budúce pracovisko a za pultom stála preto, aby si umyla ruky, ktorú skutočnosť osvedčovalo aj žalobcom pripojené čestné vyhlásenie. V rámci správneho konania žalobca kvalifikovaným spôsobom vzniesol výhrady týkajúce sa výsledkov kontrolných zistení. Správny orgán pochybil, ak odkázal výlučne na zistenia učené v rámci kontroly. Bolo povinnosťou správneho orgánu, aby sa s námietkami žalobcu vyporiadal v súlade so zásadou materiálnej pravdy a skutočnosti sponchybnované žalobcom ako účastníkom konania riadne objasnil. Podľa konštantnej judikatúry sa nemôže správny orgán pri rozhodovaní o vyvedení sankčnej zodpovednosti voči zodpovednému subjektu uspokojiť bez ďalšieho len s kontrolným zistením učeným v rámci inšpekcie. Správny orgán nesprávne postupoval, keď nevypočul p. D. na okolnosti jej prítomnosti v prevádzke žalobcu a založil tak nesprávny postup v administratívnom konaní. Pri kontrole správneho orgánu a podávaní informácie totiž nebol prítomný žalobca. Išlo o postup správneho orgánu pred začatím správneho konania, keď mal žalobca ako účastník konania veľmi oslabené postavenie a nemohol byť prítomný pri tomto úkone a klásť p. D. otázky a prípadne namietat' otázky a spôsob získavania informácie správnym orgánom. V zápisnici vyhotovenej správnym orgánom pri inšpekcii nebol zachytený výsluch svedka, ale len informácia, pričom nie je zrejmé, akými otázkami a za akých okolností bola táto informácia od p. D. získaná. Zisťovanie skutkových okolností správnym orgánom pri inšpekcii od p. D. nemalo charakter kontradiktórneho výsluchu, a preto nemožno túto informáciu brať bez ďalšieho za základ vyvedenia administratívnej zodpovednosti žalobcu. Informácia získaná pri inšpekcii vykonanej správnym orgánom môže byť dostatočným podkladom pre začatie správneho konania, nemôže však postačovať na ustálenie a zistenie skutočného stavu veci, ak subjekt, voči ktorému je vedené správne konanie, relevantným spôsobom obsah informácie namieta. Dokazovanie v správnom konaní nebolo podľa žalobcu vykonané správnym orgánom náležite a dostatočne, čím správny orgán založil nesprávnosť svojho postupu v správnom konaní. Žalobcovi boli upreté procesné práva, ktoré mu prináležia, pričom na tieto skutočnosti krajský súd žiadnym spôsobom neprihliadol a nevysporiadal sa s nimi. Zápisnicou o podaní informácie nie je možné v správnom konaní nahradiť plnohodnotnú svedeckú výpoveď. Už len z tohto dôvodu je potrebné, podľa názoru žalobcu, považovať napadnuté rozhodnutie krajského súdu za nezákonné. Krajský súd týmto postupom zaťažil svoje rozhodnutie vadou, ktorá mohla mať za následok nezákonné rozhodnutie vo veci samej a najvyšší správny súd by mal k tejto skutočnosti prihliadnuť.

11. V ďalšej časti kasačnej sťažnosti žalobca namietal, že skutkové okolnosti, tak ako ich zistili správne orgány, nenapĺňali znaky závislej práce plynúce z § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Za samostatný znak definície závislej práce je nepochybne potrebné považovať aj prvú časť definície, ktorá hovorí o tom, že práca je vykonávaná. Nielen z gramatického vyjadrenia, ale najmä z účelu definície je zrejmé, že pri jednorazovej alebo príležitostnej spolupráci medzi fyzickou osobou a podnikateľom je možné len s ťažkosťami naplniť definičný vzťah závislosti práce, pretože pri jednorazovej spolupráci, tak ako ju zistil správny orgán (hoci tieto zistenia žalobca rozporuje) v tomto prípade, sa žiaden vzťah a už vôbec nie vzťah závislosti fyzickej osoby a podnikateľa nemohol vytvoriť. Znakom závislej práce je totiž sústavnosť, pri ktorej preukázani je možné usudzovať na vytvorenie závislosti. V tomto prípade sa kontrolná činnosť správneho orgánu obmedzila na určitý konkrétny deň a presný čas (17:05 hod.), teda správny orgán odhalil prácu realizovanú dňa 14. februára 2019 o 17:05 hod., teda v dobe kontroly. Skutočnosť vykonávania práce v prevádzke žalobcu

v tento krátky časový úsek meraný na minúty v žiadnom prípade nepreukazuje sústavný charakter výkonu práce, ktorý je však definičným znakom závislej práce. Žiadne ďalšie okolnosti však správny orgán nezisťoval a neskúmal. Na sústavnosť výkonu práce by bolo možné usudzovať z ďalších skutočností zistených napríklad z výsluchu žalobcu (štatutárneho orgánu), z výsluchu p. T. F., zamestnankyne žalobcu prítomnej na pracovisku, ako aj z niektorých ďalších konkrétnych okolností. Takouto okolnosťou by mohlo byť dohodnutie odmeny za prácu, aj keď nie je priamo definičným znakom závislej práce. Pokiaľ totiž existuje prísľub odmeny za prácu, ide o významnú skutočnosť pre posúdenie, či medzi fyzickou osobou a podnikateľom existuje vzťah nadriadenosti a podriadenosti. Správny orgán však žiadne ďalšie okolnosti neskúmal a nevykonal dokazovanie ani výsluchom p. D. na preskúmanie námietok žalobcu.

12. Ďalej žalobca aj s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2018, sp. zn. 3Asan/7/2017 uviedol, že ustanovenie § 41 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z. upravuje tzv. predzmluvné vzťahy, v rámci ktorých je zamestnávateľ povinný fyzickú osobu oboznámiť s pracovnými podmienkami, za ktorých má prácu vykonávať. Prítomnosť fyzickej osoby na budúcom pracovisku môže mať svoj právny titul i v predzmluvnom vzťahu, pri ktorom je preukázaná bezprostredná časová súvislosť. Prítomnosť fyzickej osoby na pracovisku preto nemožno výlučne spájať iba s existenciou pracovnoprávneho pomeru. Vo svetle uvedeného dodal, že ak dospeli správne orgány a krajský súd na podklade informácie zachytenej v zápisnici o podaní informácie ku skutkovému záveru, že dňa 14. februára 2019 u žalobcu v jeho prevádzke v Q. M. Q. v čase o 17:05 hod. bola prítomná p. D., ktorú pani F. zaučala pracovať s pokladňou, čapovať víno a narážať sudy a súčasne zistili, že dňa 19. februára 2019 uzatvoril žalobca s p. D. dohodu o pracovnej činnosti na výkon práce - predaj vína, neposúdili takto zistený skutkový stav po právnej stránke správne. Správne orgány a krajský súd nesprávne aplikovali § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. a následne nesprávne dospeli k záveru o nelegálnom zamestnávaní. Správne orgány a krajský súd mali posúdiť takto zistený skutkový stav podľa ustanovenia § 41 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z., upravujúceho tzv. predzmluvné vzťahy, a nie pod ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. upravujúceho legálnu definíciu závislej práce, naviac, ak túto legálnu definíciu nikdy konanie p. D. a žalobcu v jej definičných znakoch nenapĺňalo. Z takto ustáleného skutkového stavu (aj keď jeho zistenie žalobca ďalej namieta) vyplýva, že žalobca oboznamoval p. D. s pracovnými podmienkami jej budúcej práce. V bezprostrednej časovej následnosti po tomto oboznamení s pracovnými podmienkami a s dojednaním práv a povinností v rámci pracovnoprávnych vzťahov, ktoré bolo prerušené kontrolou správnych orgánov, nasledovalo uzatvorenie zmluvy medzi žalobcom a p. D., na základe ktorej vykonávala p. D. pre žalobcu pracovnú činnosť - predaj vína. Prítomnosť fyzickej osoby na jej budúcom pracovisku mala teda svoj právny titul v predzmluvnom vzťahu podľa § 41 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z. a nebolo ju možné spájať s existenciou pracovnoprávneho pomeru.

13. Záverom žalobca navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

14. Žalovaný sa v písomnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti z 30. septembra 2021 v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu považujúc ho za vecne správny a zákonný.

IV.

15. Žalobca k vyjadreniu žalovaného pripojil písomné stanovisko zo 14. decembra 2021.

16. S odkazom na obsah zápisnice spísanej s p. D., v ktorej uviedla, že na práci sa dohodla s p. I. A., prevádzkarom LEVINO s.r.o., žalobca uviedol, že p. I. A. nie je a nikdy nebol zamestnancom žalobcu, nevykonáva a nikdy nevykonával pre žalobcu akékoľvek činnosti, a teda ani činnosť prevádzkara, rovnako nie je a nikdy nebol oprávnený konať v mene žalobcu, ani nedisponoval iným mandátom na vystupovanie v mene alebo na účet žalobcu, nie je a nikdy nebol v akomkoľvek osobnom alebo majetkovom vzťahu k žalobcovi. Namietal tiež inšpekciou práce vyhotovený zoznam kontrolovaných

osôb zo 14. februára 2019, keď v ňom pôvodne ako kontrolovaný subjekt bola označená obchodná spoločnosť DAGIVIT s.r.o., údaje ktorej boli následne prepísané na označenie žalobcu. V predmetnom zozname je ďalej ako zástupca žalobcu uvedený I. I. A. (bez jeho podpisu) a tiež poznámka, že konateľ žalobcu bol telefonicky informovaný, čo sa nezakladalo na pravde. V tomto smere ďalej uvádzal, že z prihlášok a odhlášok p. D. do Sociálnej poisťovne vyplýva, že dňa 13. februára 2019 bola prihlásená na odvody do Sociálnej poisťovne pre spoločnosť DAGIVIT s.r.o. s tým, že jedným z jej konateľov je p. I. A., ktorého uviedla p. D. ako osobu, s ktorou sa mala dohodnúť na údajnej výpomoci u žalobcu. Z tvrdení p. D. vyplýva, že táto bola dotazovaná v súvislosti s jej pôsobením pre spoločnosť DAGIVIT s.r.o., a to na prevádzke žalobcu, čo pôsobilo zmätočne. Formulácia nejednoznačných otázok zo strany osôb vykonávajúcich kontrolu viedla k odpovediam, ktoré nesúviseli so žalobcom, respektíve ním vykonávanou činnosťou, respektíve domnelým pracovným pomerom u žalobcu tak, ako sa snažili navodiť zamestnanci príslušného inšpektorátu práce. Ďalej uviedol, že p. I. A. je príbuzným p. L. A., ktorý u žalobcu v pracovnom pomere vykonáva technicko-materiálne zabezpečenie prevádzok a práve táto skutočnosť mohla viesť p. I. A. k myšlienke pomôcť p. D. (priateľke syna p. I. A.) s hľadaním zamestnania u žalobcu. Známosť s p. F. (zamestnankyňou prevádzky, v ktorej bola vykonaná kontrola) mohla byť ďalším faktorom, ktorý sa mohol snažiť využiť p. I. A. pre získanie zamestnania pre p. D..

17. Počas výkonu kontroly p. D. nevykonávala žiadnu závislú prácu a nikoho ako predavačka neobsluhovala; v predmetnom čase sa na pracovisku nachádzala iná predavačka, ktorá mala uzatvorenú pracovnú zmluvu so žalobcom a vykonávala obsluhu zákazníkov. Dodal, že kontrolovaná prevádzka je malometrážnou prevádzkou, a teda nie je vhodné, účelné ani ekonomicky únosné, aby na akejkoľvek prevádzke žalobcu súčasne pracoval viac ako jeden zamestnanec. Na žiadnej z prevádzok žalobcu v celom území Slovenskej republiky nikdy nepracoval, ani nepracuje v jednom okamihu viac ako jeden zamestnanec. Ďalej uviedol, že na základe zmätočných a nepresných informácií o priebehu kontroly vznikla neprehľadná situácia, kedy žalobca netušiac o p. D. a jej doterajšom pôsobení prijal rozhodnutie riešiť situáciu jej dodatočným zamestnaním na základe dohody o pracovnej činnosti tak, aby nemohlo vzniknúť podozrenie z nelegálnej práce, avšak skutočnosť, že p. D. nebola v danom čase pre riadny chod prevádzky potrebná preukazuje to, že vo februári 2019 pracovala v rozsahu 9 hodín za mesiac a iba v dopoludňajších hodinách, kedy je pohyb na prevádzke minimálny. Tiež namietal, že v príslušnom protokole sa uvádza, že inšpekcia práce bola vykonaná u žalobcu dňa 14. februára 2019 a v dňoch 04. marca 2019 a 05. apríla 2019 na inšpektoráte práce s tým, že žalobca nemá vedomosť ani informácie o priebehu inšpekcie vykonanej v dňoch 04. marca 2019 a 05. apríla 2019; rovnako nemá vedomosť ani o výsledkoch tejto inšpekcie. Rovnako zo zápisnice s p. D. nevyplýva, že by mala byť dohodnutá odmena 2,99 eur / hod., tak ako to uvádzal inšpektorát v príslušnom protokole. V rozhodnom období odmena ani práca s menovanou osobou nebola dohodnutá.

18. V ďalšej časti vyjadrenia žalobca namietal predovšetkým porušenie § 33 ods. 2 Správneho poriadku, keďže správny orgán je povinný vyzvať účastníka konania na oboznámenie sa s podkladmi v čase, keď správny orgán je presvedčený, že objektívne zistil skutkový stav veci, t.j. v čase, keď má správny orgán podľa vlastného uváženia dostatok podkladov pre rozhodnutie vo veci. Správny orgán síce poskytol žalobcovi možnosť, aby sa vyjadril pred vydaním rozhodnutia k jeho podkladu, ale urobil to už v rámci úkonu, ktorý začal správne konanie vo veci uloženia pokuty. Týmto správny orgán odobral žalobcovi možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohol vyjadriť k jeho podkladom a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie. Rovnako namietal porušenie zásady zisťovania materiálnej pravdy podľa § 3 ods. 4, 5 Správneho poriadku, žalobca nebol pri kontrole prítomný, ani pri podávaní informácie p. D., nebol ani telefonicky kontaktovaný, neuskutočnenie ústneho prejednávania veci i napriek tomu, že vzhľadom na spornosť v zistení skutkových okolností to bolo žiadúce.

V.

19. Vyjadrenie žalobcu bolo doručené žalovanému dňa 22. decembra 2021 na vedomie.

VI.

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že je daný dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 194 ods. 1 SSP, správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie.

24. Podľa § 195 SSP, správny súd nie je vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak

a/ zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci alebo skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,

b/ ide o skúmanie otázky zániku zodpovednosti za priestupok, uplynutia prekluzívnej lehoty alebo premlčacej lehoty, v ktorej bolo možné vyvodiť zodpovednosť za iný správny delikt alebo za iné podobné protiprávne konanie,

c/ ide o základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie,

d/ ide o dodržanie zásad ukladania trestov podľa Trestného zákona, ktoré je potrebné použiť aj na ukládanie sankcií v rámci správneho trestania,

e/ ide o skúmanie, či uložený druh sankcie a jej výška nevybočili z rozsahu správnej úvahy orgánu verejnej správy.

25. Podľa § 197 SSP, správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, môže doplniť dokazovanie vykonané orgánom verejnej správy, a to aj na návrh účastníka konania, ktorým však nie je viazaný.

26. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 11. decembra 2019, č.: PO/BEZ/2019/5152, O-448/2019, ktorým žalovaný odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 19. septembra 2019, č.k.: 157/2019/1.2/G, IPTN/KHIP/ROZ/2019/934 o uložení pokuty vo výške 2.000 eur za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. a konkrétne spočívajúce v tom, že žalobca porušil zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 14. februára 2019 v čase o 17:05 hod. na pracovisku „F. C., G. A., M. L.. Š. X/X, XXX XX Q. M. Q.“, využíval závislú prácu fyzickej osoby - R. D., narodenej XX. L. XXXX, ktorá vykonávala závislú prácu - predavačka, pričom s ňou nemal založený pracovno-právny vzťah podľa osobitného predpisu - zákona č. 311/2001 Z.z.

27. Zákon č. 125/2006 Z.z. upravuje inšpekciu práce, prostredníctvom ktorej sa presadzuje ochrana zamestnancov pri práci a výkon štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ich pôsobnosť pri výkone dohľadu podľa osobitného predpisu a ustanovuje práva a povinnosti inšpektora práce a povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby (§ 1).

28. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ bod 4 zákona č. 125/2006 Z.z., inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

29. Podľa § 7 ods. 3 písm. i/ a j/ zákona č. 125/2006 Z.z., inšpektorát práce
i/ rozhoduje o uložení pokút podľa § 19, 20 a osobitného predpisu, 17a)
j/ prejednáva priestupky, rozhoduje o uložení pokút za priestupky a o zákaze činnosti podľa osobitných predpisov, 18) (zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch).

30. Podľa § 12 ods. 1 písm. c/, d/ a g/ zákona č. 125/2006 Z.z., inšpektor práce je pri výkone inšpekcie práce oprávnený
c/ požadovať od zamestnávateľa, fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, zamestnanca, zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, príslušného odborového orgánu a zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka v prítomnosti svedka alebo bez neho informácie a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uplatňovania predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a/ a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv,
d/ požadovať predloženie dokumentácie, záznamov alebo iných dokladov potrebných na výkon inšpekcie práce a požadovať ich kópie,
g/ požadovať preukázanie totožnosti od fyzickej osoby nachádzajúcej sa na pracovisku zamestnávateľa a vysvetlenie dôvodu jej prítomnosti.

31. Podľa § 16 ods. 5 zákona č. 125/2006 Z.z., fyzická osoba a právnická osoba je na požiadanie inšpektorátu práce alebo inšpektora práce povinná poskytnúť informácie potrebné na výkon inšpekcie práce, ak osobitný predpis neustanovuje inak. 7)

32. Podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z., inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur.

33. Podľa § 19 ods. 6 zákona č. 125/2006 Z.z., inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na
a/ závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
b/ počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
c/ počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
d/ skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
e/ opakované zistenie toho istého nedostatku.

34. Podľa § 21 ods. 3 veta prvá zákona č. 125/2006 Z.z., na konanie podľa § 4 písm. e/, § 6 ods. 1 písm. b/, d/ a e/, § 7 ods. 3 písm. d/, e/, i/ a s/, ods. 8 písm. b/ a ods. 9, § 12 ods. 2 písm. d/ až f/, § 19 a 20 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

35. Zákon č. 82/2005 Z.z. vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

36. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z., nelegálna práca je závislá práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom 1) a nemá s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu 2).

37. Podľa § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z., nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, 1) ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu 2).

38. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z.z., právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

39. Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z., kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania vykonávajú tieto kontrolné orgány: inšpektorát práce.

40. Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 82/2005 Z.z., právnická osoba a fyzická osoba je povinná kontrolnému orgánu poskytovať informácie v rozsahu svojej pôsobnosti, poskytovať doklady, vyjadrenia a ďalšie písomnosti potrebné na zabezpečenie prípravy kontroly, výkonu kontroly a plnenia povinností podľa osobitného predpisu; 10a) ak ide o právnickú osobu a fyzickú osobu, ktorá zamestnáva štátneho príslušníka tretej krajiny, je povinná predložiť kontrolnému orgánu vykonávajúcemu kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania aj kópiu dokladu o pobyte alebo iného oprávnenia na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny podľa osobitného predpisu. 8)

41. Podľa § 5 ods. 4 zákona č. 82/2005 Z.z., fyzická osoba je povinná kontrolnému orgánu vykonávajúcemu kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

a/ preukázať totožnosť,

b/ predložiť doklad, ktorý obsahuje identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby, 11)

c/ odôvodniť prítomnosť na pracovisku.

42. Zákon č. 311/2001 Z.z. upravuje individuálne pracovnoprávne vzťahy v súvislosti s výkonom závislej práce fyzických osôb pre právnické osoby alebo fyzické osoby a kolektívne pracovnoprávne vzťahy.

43. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z., závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom.

44. Podľa § 3 ods. 5 Správneho poriadku, rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

45. Podľa § 21 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon. Ak sa má pri ústnom pojednávaní uskutočniť ohliadka, uskutočňuje sa ústne pojednávanie spravidla na mieste ohliadky.

46. Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

47. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

48. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako

použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

49. Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis, najvyšší správny súd zistil, že

- dňa 14. februára 2019 bola u žalobcu (na prevádzke „F. C., G. A., M.Á. L. Š. X/X, XXX XX Q. M. Q.“) vykonaná kontrola zameraná na kontrolu vybranej časti pracovnoprávných predpisov a na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania podľa zákona č. 82/2005 Z.z.,

- listom z 18. februára 2019 prvostupňový správny orgán žalobcovi oznámil vykonanie inšpekcie práce a súčasne žalobcu vyzval, aby preukázal pracovno-právny vzťah k fyzickej osobe p. D., predložil registračný list FO - prihlášku do Sociálnej poisťovne, evidenciu pracovného času za mesiac február 2019

[žalobca, respektíve jeho splnomocnený zástupca následne doložil dohodu o pracovnej činnosti uzavretú s p. D. s dohodnutým dňom nástupu od 20. februára 2019 do 31. januára 2020, registračný list FO a evidenciu pracovného času za dni 20. február 2019, 22. február 2019 a 25. február 2019],

- prvostupňový správny orgán dňa 15. apríla 2019 na základe vykonanej kontroly vyhotovil Protokol č.: ITN-110-35-2.4/P-A24,28-19, A19-114 so záverom konštatujúcim vo vzťahu ku kontrolovanej osobe (žalobca) porušenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z., keď využíval závislú prácu menovanej fyzickej osoby bez toho, aby s ňou mal založený pracovno-právny vzťah podľa osobitného predpisu - zákona č. 311/2001 Z.z.,

- predmetný protokol bol prerokovaný dňa 15. apríla 2019 so splnomocneným zástupcom žalobcu, ktorý si súčasne vyhradil právo sa k predmetnému protokolu dodatočne vyjadriť,

- splnomocnený zástupca žalobcu sa k protokolu nevyjadril,

- prvostupňový správny orgán následne listom z 19. augusta 2019, doručeným žalobcovi dňa 22. augusta 2019, oznámil začatie správneho konania; zároveň žalobcu poučil o možnosti vyjadriť sa k podkladu pre vydanie rozhodnutia i k spôsobu zisťovania a predložiť, prípadne navrhnúť príslušné dôkazy, respektíve ich doplnenie

[žalobca sa k začatiu správneho konania vyjadril podaním z 28. augusta 2019, mal za to, že p. D. nevykonávala závislú prácu a nikoho neobsluhovala ako predavačka, zdôraznil, že menovaná osoba ako budúca zamestnankyňa žalobcu si v rozhodnom čase prišla pozrieť po absolvovanom pohovore budúce pracovisko a po tomto obzretí si pracoviska išla na WC, po príchode si išla za pult umyť ruky, keď vychádzala z poza pultu, zablokovali ju dve ženy, ktoré medzi tým prišli na kontrolu prevádzky a považovali ju za pracovníčku bez príslušného pracovno-právneho vzťahu, nakoľko sa nachádzala za pultom; rovnako uviedol, že príslušný protokol nebol so žalobcom prerokovaný],

- dňa 19. septembra 2019, pod číslom 157/2019/1.2/G, IPTN/KHIP/ROZ/2019/934 prvostupňový správny orgán vydal rozhodnutie, ktorým žalobcovi podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. uložil pokutu vo výške 2.000 eur za porušenie už vyššie bližšie špecifikovaných povinností,

- na odvolanie žalobcu žalovaný ako odvolací správny orgán rozhodnutím z 11. decembra 2019, č.: PO/BEZ/2019/5152, O-448/2019 odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 19. septembra 2019.

50. Najvyšší správny súd po vyhodnotení žalobcom v kasačnej sťažnosti uplatnených dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru, že je daný dôvod na zmenu rozsudku krajského súdu a zrušenie správnu žalobou napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie. Inšpektorát práce Trenčín, príslušný na rozhodnutie podľa zákona č. 125/2006 Z.z. v prvom stupni a Národný inšpektorát práce ako odvolací správny orgán, v predmetnej veci nepostupovali v intenciách vyššie citovaných právnych noriem, vo veci si nezadovážili relevantné skutočnosti pre vydanie rozhodnutia a preto ich rozhodnutia treba považovať za predčasné. Z doposiaľ zadovážených skutkových zistení plynúcich z administratívneho spisu nie je možné ustáliť záver, že žalobca sa dopustil zákazu nelegálneho zamestnávania fyzickej osoby podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z.z. Vyššie citované ustanovenie § 32 ods. 1 Správneho poriadku vyjadruje požiadavku, aby skutočný stav bol zistený bez akýchkoľvek pochybností. Je totiž predovšetkým úlohou správneho orgánu zistiť skutočný stav (princíp materiálnej pravdy; § 3 ods. 5 Správneho

poriadku) tak, aby bolo bez akýchkoľvek pochybností zrejmé a preukázané, že sa účastník konania porušenia zákonnej povinnosti dopustil.

51. V predmetnej veci kľúčový dôkaz tvoriaci významný podklad pre následný postup inšpekcie práce ústiaci až do vydania rozhodnutia o uložení pokuty tvorila zápisnica o podaní informácie o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku vyhotovená v deň vykonania kontroly zo strany inšpektorátu práce, t.j. dňa 14. februára 2019 obsahujúca výpoveď fyzickej osoby R. D.. Vo všeobecnosti platí, že zápisnica je jedným z možných dôkazov v správnom konaní, a preto nemá vyššiu dôkaznú hodnotu než iné dôkazy. Ak by sa vyskytli pochybnosti o správnosti zápisnice, je správny orgán povinný urobiť potrebné šetrenia na zistenie skutočného stavu veci. Odhliadnuc od uvedeného, najvyšší správny súd má za to, že v tomto konaní vyhotovená zápisnica má osobitné postavenie, nakoľko bola vyhotovená priamo na miestne výkonu inšpekcie a autenticky zachytáva bezprostredné skutočnosti majúce pre správny orgán istý stupeň relevancie. Zápisnica o podaní informácie o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku autenticky a jedinečne zachytáva skutkové okolnosti majúce zásadný vplyv pre inšpekciu práce a jej ďalší postup v rámci objasňovania možného porušenia právnych predpisov na úseku nelegálneho zamestnávania. Služí primárne ako dôkaz o tom, že fyzická osoba sa na pracovisku kontrolovaného subjektu v čase výkonu inšpekcie práce naozaj nachádzala a bližšie vysvetľuje dôvod prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku, čas, kedy sa fyzická osoba nachádzala na pracovisku, ako dlho sa na pracovisku nachádzala, či a akú prácu vykonávala, kto jej zadával pokyny na vykonávanie práce, prípadne akú výšku odmeny mala táto fyzická osoba za vykonávanú prácu dohodnutú.

52. Vzhľadom na dôležitosť zápisnice, z obsahu ktorej možno zistiť, či konkrétna činnosť napĺňa znaky závislej práce, je potom plne opodstatnené klásť vyššie nároky na postup príslušného inšpekčného orgánu, aby precízne, riadne a bez akýchkoľvek pochybností zistil všetky relevantné skutočnosti majúce zásadný vplyv pre prijatie záveru o realizovanej pracovnej činnosti majúcej znaky závislej práce, tak ako to predpokladá vyššie citované ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Podľa názoru najvyššieho správneho súdu však príslušná zápisnica zo 14. februára 2019 čo do svojho obsahu takéto náležitosti nespĺňa, nakoľko z doposiaľ zo strany inšpekcie práce vyťažených informácií nie je možné bezpečne dospieť k záveru, že by vyššie menovaná a dotazovaná fyzická osoba svojou činnosťou naplnila všetky znaky závislej práce, a teda, či prácu vykonávala vo vzťahu podriadenosti k svojmu zamestnávateľovi majúcom nadradené postavenie, osobne, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene a v pracovnom čase určenom zamestnávateľom. Podstata legislatívneho vymedzenia závislej práce spočíva v odlišení závislej práce od iných foriem činností / aktivít, čo sa na účely zákona č. 125/2006 Z.z. v spojení so zákonom č. 82/2005 Z.z. prejavuje v súvislosti s posudzovaním možného porušenia právnych predpisov na úseku nelegálneho zamestnávania zo strany inšpekcie práce, teda konkrétne v konaní, v rámci ktorého inšpekcia práce preskúmava, či zamestnávateľ neporušil svoju zákonnú povinnosť tým, že neumožnil zamestnancovi vykonávať závislú prácu v pracovnoprávnom vzťahu, ktorý je na to jasne určený (pozri § 1 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z.z.). Závislá práca preto na jednej strane musí byť vykladaná tak, aby obsiahla čo najširší diapazón zastretých pracovných vzťahov a rovnako aj prácu vykonávanú bez náležitej protihodnoty s príslubom čo do budúcnosti (napríklad práca „na skúšku“), avšak na strane druhej s určitými limitmi, aby zase nedochádzalo k jej nedôvodnej zámene s čisto obchodnými vzťahmi, samostatným výkonom podnikateľskej činnosti, alebo dokonca s obyčajnou medziľudskou výpomocou realizujúcou sa na rôznych úrovniach sociálnej interakcie majúcej skôr charakter jednorazovej, prípadne príležitostnej spolupráce.

53. Z obsahu príslušnej zápisnice zo 14. februára 2019 vyplýva, že fyzická osoba p. R. D. sa dohodla s p. I. A. (otec jej priateľa), či by neprišla pomáhať do jednej z prevádzok žalobcu s tým, že zamestnankyňa p. F. ju zaučí pracovať s pokladňou, čapovať víno a atď. Na otázku, či sa na práci dohodla ústne alebo písomne, odpovedala, že p. A.Ý. ju oslovil, či by mohla prísť vypomôcť a so zamestnankyňou p. F. sa dohodla na čase, kedy príde. Podľa ďalšieho vyjadrenia p. D., do príslušnej prevádzky prišla o 16:00 hod., bola sa zaučiť na 1 až 3 hodiny s tým, že pokyny a prácu jej zadeľuje p. F., teda zamestnankyňa žalobcu. Na otázku, na akej výške mzdy, respektíve odmene sa dohodla a s kým odpovedala, že odmena zatiaľ dohodnutá nebola, prišla ako výpomoc rodine. Na tomto mieste

predovšetkým v súvislosti s prvým kritériom („vzťah nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca“), ktoré možno označiť za subjektívne kritérium, podstata ktorého spočíva v tom, že zamestnanec sám seba vníma v podriadenom postavení, čo je zároveň dôvod, prečo rešpektuje pokyny zamestnávateľa, je nevyhnutné skúmať, či je daná osobná závislosť zamestnanca na zamestnávateľovi a najmä to, čo je jej príčinou. V tomto smere a najmä čo do príčiny osobnej závislosti zamestnanca voči svojmu zamestnávateľovi ďalej súd uvádza, že i napriek tomu, že odmena počnúc 01. marcom 2015 už nie je znakom závislej práce, stále jej skúmanie zo strany inšpekcie práce je žiaduce, nakoľko prostredníctvom tohto faktora možno bližšie pochopiť a vymedziť vzťah medzi konkrétnou fyzickou osobou a zamestnávateľom (ekonomický aspekt osobnej závislosti). Dohodnutie / poberanie odmeny za vykonávanú činnosť predstavuje podstatnú skutočnosť, ktorá do istej miery posilňuje osobnú závislosť zamestnanca voči svojmu zamestnávateľovi. Pokiaľ teda príslušný správny orgán nepreukáže poberanie, respektíve aspoň príslub odmeny, a ani inú skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usúdiť osobnú závislosť jednej osoby voči osobe druhej, potom nemožno hovoriť o závislej práci, nakoľko bude absentovať jeden z podstatných obligatórnych znakov závislej práce - „vzťah nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca“. V predmetnej veci najmä s ohľadom na obsah príslušnej zápisnice zo 14. februára 2019 najvyšší správny súd má za to, že záver správnych orgánov o naplnení znakov závislej práce je predčasný, nakoľko doposiaľ nebolo bezpečne preukázané, či fyzická osoba vykonávala pracovnú činnosť majúcu znaky závislej práce, alebo sa jednalo o tzv. občiansku výpomoc. Táto skutočnosť nie je jednoznačne zrejmalá, ani z jej odpovede na otázku, na akej výške mzdy, respektíve odmene sa dohodla a s kým, keď v prvej časti odpovedi odpovedala cit.: „Zatiaľ sme sa nedohodli (...)“, čo skôr môže evokovať do istej miery aj určitý príslub odmeny čo do budúcnosti a tým aj vo svojej podstate aj možnú osobnú závislosť voči zamestnávateľovi (splnenie podmienky nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca), avšak v druhej časti odpovedi odpovedala cit.: „ (...) som tu ako výpomoc rodine“, čo následne skôr evokuje už vyššie spomínanú priateľskú / občiansku výpomoc. Za týmto účelom bolo žiaduce vypočítať aj ďalších aktérov zainteresovaných v danom vzťahu, t.j. p. I. A., ktorý bol zároveň v danom čase otcom jej priateľa a tiež p. F., zamestnankyňu žalobcu na príslušnej prevádzke. Z obsahu administratívneho spisu tiež nevyplýva, že by správne orgány vo vzťahu k menovanej fyzickej osobe zisťovali deň nástupu do práce a jej pracovný čas, čo by tiež pomohlo lepšie odlíšiť závislú prácu od občianskej výpomoci, pre ktorú je skôr príznačná jednorázovosť, prípadne príležitostná výpomoc. Ďalším znakom závislej práce je tiež, že práca je vykonávaná podľa pokynov zamestnávateľa, pričom z obsahu zápisnice je zrejme len to, že prácu zadeľovala a pokyny dávala p. F., zamestnankyňa žalobcu s tým, že nie je zrejme, z akého titulu tieto pokyny bola oprávnená dávať (disponovala poverením?). Čo sa týka následného uzavretia dohody o pracovnej činnosti s menovanou fyzickou osobou, tak táto skutočnosť nepredstavuje rozhodujúci dôkaz, predstavuje skôr reakciu žalobcu na doručené oznámenie inšpekcie práce z 18. februára 2019, v ktorom bol žalobca vyzvaný, aby preukázal pracovnoprávny vzťah s menovanou fyzickou osobou.

54. K rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2018, sp. zn. 3Asan/7/2017, na ktorý odkazoval žalobca v kasačnej sťažnosti, najvyšší správny súd uvádza, že každú jednu vec je potrebné vyhodnocovať s ohľadom na špecifiká tej-ktorej prejednávanej veci s tým, že podľa názoru najvyššieho správneho súdu vo všeobecnom ponímaní „práca na skúšku“, „zaúčnanie sa“ s príslubom uzavretia pracovnoprávneho vzťahu čo do budúcnosti patrí medzi typické spôsoby zastierania nelegálnej práce (pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2020, sp. zn. 7Asan/3/2019). V predmetnej veci však nebolo doposiaľ riadne a bez akýchkoľvek pochybností ustálené, či fyzická osoba vykonávala závislú prácu, alebo sa z jej strany jednalo výlučne o občiansku výpomoc.

55. V závere najvyšší správny súd uvádza, že žalobca vo vyjadrení zo 14. decembra 2021 k vyjadreniu žalovaného doplnil kasačnú sťažnosť o ďalšie (aj skutkové) otázky, na ktoré však súd neprihliadol v súlade s § 441 SSP, podľa ktorého v kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti.

56. Vzhľadom na uvedené dôvody najvyšší správny súd využijúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania podľa § 5 ods. 7 SSP) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu a rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného z 11. decembra 2019, č.: PO/BEZ/2019/5152, O-448/2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

57. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

VII.

58. O trovách konania rozhodol najvyšší správny súd podľa § 467 ods. 2 SSP v spojení s § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní dosiahol úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

59. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.